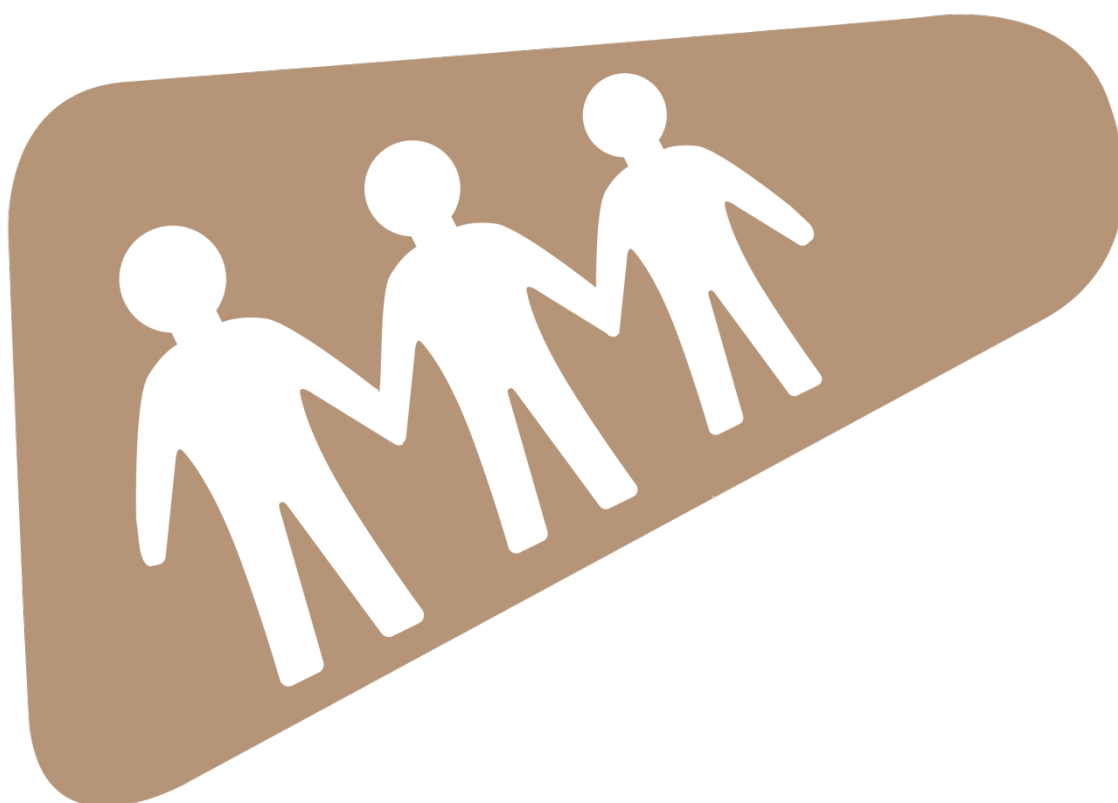

Startnotitie

Krachtige Samenleving

E-docsnummer: 2090877
Datum: 21 september 2017
Portefeuillehouder: Ad Meijer
Opgavemanager: Klaas van der Wielen

0. Wat hieraan vooraf ging

Op 7 juni 2017 hebben Provinciale Staten de Ontwerp Omgevingsvisie FlevolandStraks vrijgegeven voor inspraak. Na de inspraakperiode en verwerking van de zienswijzen start de 3^e fase van de Omgevingsvisie: de uitvoerende fase. Deze fase start met het vaststellen van aanvullende startnotities. In dit perspectief hebben Provinciale Staten op 7 juni 2017 een amendement aangenomen. De tekst van het amendement is:

“Deze startnotities in november 2017 ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten bij de definitieve besluitvorming van de Omgevingsvisie FlevolandStraks.”

Bij de bespreking van dit amendement is – in verband met het doel om slagvaardig tempo te maken – aangedrongen op een procesmatige opzet van de startnotities. De opzet moet zodanig zijn, dat in een later stadium Provinciale Staten politiek richting kunnen geven aan de uitwerking van de opgaven.

Voor alle opgaven alsmede op programmaniveau zijn vervolgstartnotities voor de 3^e fase opgesteld. Dit betreft de startnotitie voor de opgave Krachtige Samenleving.

1. Essentie van de opgave:

1.1 Kaders

In de Omgevingsvisie staat over de opgave voor Krachtige Samenleving het volgende beschreven:

“In 2030 en verder staat Flevoland bekend als een omgeving met uitstekende mogelijkheden voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning. Het is een aantrekkelijk vestigingsgebied. Het in Flevoland aanwezige talent alsmede de potentie, kracht en ondernemerschap van de samenleving benutten we. Bij nieuwe ontwikkelingen staat de Flevolander centraal. Wij volgen samen met partners de regionale sociale en economische ontwikkelingen op de voet. Dit om gezamenlijk nieuwe opgaven tijdig te signaleren, en om die op een passende wijze te agenderen en te bespreken met de partners. Denkbaar onderwerpen zijn de invloed van robotisering en automatisering op de arbeidsmarkt, de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, de specifieke vergrijzingsproblematiek, gezondheidsvraagstukken en de gevolgen van de verwachte bevolkingsafname in de Noordoostpolder.”

In de Omgevingsvisie is als kader voor alle opgaven aangegeven:

“De opgaven hebben een tijdshorizon van circa tien tot vijftien jaar. We gaan alle opgaven uit de Omgevingsvisie stap voor stap realiseren. Dit doen we via een programmacyclus. Voor elk programma stellen Provinciale Staten richtinggevend kaders voor Gedeputeerde Staten vast. Op basis hiervan beschrijven we in de programma’s:

- *de ambitie, de beleidsuitwerking en de definiëring van het provinciaal belang,*
- *de doelstellingen en/of omgevingswaarden voor het programma,*
- *het gebied en de periode waarop het programma is gericht, inclusief de gewenste mate van doelbereik,*
- *de samenwerking met partijen,*
- *de wijze waarop afstemming met andere programma’s plaatsvindt,*
- *de activiteiten die we gaan ondernemen, inclusief de inzet van de diverse instrumenten.”*

Tevens staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“Met deze Omgevingsvisie vervangen we het visiedeel uit het Omgevingsplan 2006. Vervolgens worden de beleids- en uitvoeringsdelen uit het Omgevingsplan 2006 gefaseerd vervangen door onder meer programma’s en regels in een omgevingsverordening”.

Hiernaast hebben de Provinciale Staten in de Startnotitie Omgevingsvisie (oktober 2015) over de 3^e fase aangegeven:

“In deze fase gaan we oogsten. We gaan het strategisch voorwerk uit de 1^e en 2^e fase ten aanzien van definiëring van de maatschappelijke opgaven, de oplossingsrichtingen omzetten in een operationele aanpak. In de samenwerking gaan we op zoek naar de wijze waarop we kennis, bestuurskracht, bevoegdheden en (uitvoering)instrumenten bij elkaar kunnen brengen, zodat dit leidt tot effectief beleid en een krachtige uitvoering”.

Provinciale Staten hebben op 10 mei 2017 bij de behandeling van de Perspectiefnota 2017 tot 2021 een amendement aangenomen om een bedrag van: “€ 1,5 miljoen te reserveren voor het perspectief *Krachtige Samenleving, onderdeel van de Omgevingsvisie*”.

Samenvattend gaat het voor de opgave *Krachtige Samenleving* om het uitwerken van:

- een programma conform de Omgevingswet inclusief het vervangen van de relevante beleids- en uitvoeringsdelen van het Omgevingsplan 2006;
- het opzetten van de samenwerking;
- het opstarten van de uitvoering opdat er resultaten voor de Flevolandse worden gerealiseerd.

1.2. Richting m.b.t. opgave

In de Omgevingsvisie staan voor de opgave *Krachtige Samenleving* de volgende richtinggevendende uitspraken:

“Wij stellen ons als provincie betrokken en bescheiden op. Betrokken, omdat we er voor alle Flevolandse zijn. Bescheiden omdat andere organisaties het voortouw hebben bij sociale opgaven en Flevolandse op eigen kracht en verantwoordelijkheid initiatieven ondernemen.”

*“De uitdagingen zijn complex en vragen van de vele organisaties die actief zijn binnen de opgave *krachtige samenleving* de ambitie en het vermogen om over hun grenzen heen te kijken, zich te verbinden en samenspel te organiseren. De provincie bevordert, indien nodig, dit samenwerkend vermogen. En als de provincie een toegevoegde waarde heeft, doet ze mee. Bijvoorbeeld bij experimenten, die op bovenlokaal niveau bijdragen aan *krachtiger samenleven*.”*

1.3 Producten en resultaten

De komende anderhalf jaar worden samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties de inhoudelijke ingrediënten uit de opgave verder vorm gegeven. Hiervoor ontwikkelen we in samenspraak met partijen een programma. Daarbij ligt de focus van de provincie op het leveren van een betekenisvolle bijdrage aan vraagstukken die op een bovenlokaal niveau van belang zijn en ook op de lange termijn bijdragen aan de opgave *Krachtige Samenleving*.

We werken voor de opgave *Krachtige Samenleving* Samen twee producten uit. De essentie van deze producten is dat hiermee in deze bestuursperiode een gedegen basis wordt gelegd voor de opgave en dat de beweging naar een *krachtige samenleving* in gang wordt gezet.

Product 1: Pilots *Krachtige Samenleving*

De komende anderhalf jaar gaan we parallel aan het opstellen van het programma ook direct aan de slag in de praktijk. Met de partners wordt een leertraject opgezet waarin we met elkaar concrete projecten en activiteiten in de vorm van pilots ontwikkelen die op bovenlokaal niveau spelen.

Met partners zetten we een eerste reeks pilots op die bijdragen aan het ontwikkelen en stimuleren van een *krachtige samenleving*. Deze projecten en activiteiten hebben zowel een directe betekenis voor een actueel

vraagstuk, als een betekenis op een overstijgend niveau voor de middellange termijn (bijvoorbeeld inzichten en leerervaringen voor andere organisaties, andere gemeenten etc.).

De inzichten uit deze pilots worden gebruikt als voeding uit de praktijk voor het programma. Daarnaast worden de pilots geëvalueerd om op basis van de uitkomsten een eventueel vervolg te benoemen.

Product 2: Het programma Krachtige Samenleving

In het programma beschrijven we – conform de contouren zoals beschreven in de Omgevingsvisie - samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties de wijze van organiseren en aanpak. Op basis van een gezamenlijke analyse wordt aangegeven op welke wijze een aantal thema's wordt aangepakt die domein overstijgend zijn en zowel op provinciaal als op gemeenteniveau spelen.

We richten ons onder meer op de twee inhoudelijk samenhangende ingrediënten uit de Omgevingsvisie:

- het jaarlijks monitoren en analyseren van sociaaleconomische ontwikkelingen. Bestaande onderzoeken zijn daarbij het uitgangspunt;
- het jaarlijks organiseren van het regionale gesprek over “de toekomst van de Flevolander”. Op basis van de maatschappelijke ontwikkelingen worden samen met partners nieuwe sociaal economische opgaven gesignaleerd.

1.4 Aanpak en werkwijze:

In onderstaande staan de processen voor de twee producten die we in deze bestuursperiode willen realiseren, beschreven. Elk proces is zodanig opgebouwd, dat de Provinciale Staten tussenresultaten met de adequate analyses en inzichten krijgen aangereikt. Deze worden opgenomen in een bestuurlijke keuzenotitie. Op basis hiervan zijn de Staten in de positie om op gezette momenten - zo nodig in samenspraak met samenwerkingspartners - aanvullende richtinggevende kaders aan Gedeputeerde Staten en samenwerkingspartners mee te geven voor de uitwerking in de daaropvolgende fase.

1) In de uitvoering van de pilots Krachtige Samenleving (zie 1.3.2) worden achtereenvolgens twee fasen voorzien in de periode tot en met begin 2019:

Fase I Verkennen (tot en met eerste kwartaal 2018)

In deze fase wordt het beeld gevormd over het ontwikkelen van de pilots via gesprekken met:

- a) Gemeenten;
- b) Maatschappelijke organisaties;
- c) Experts op het gebied van samenlevingsproblematiek.

Op basis van externe voorbeelden impulsen / pilots Krachtige Samenleving gaan we in gesprek met deze partijen over de meest betekenisvolle vorm van pilots voor Flevoland. Hierbij kijken we onder ander naar opzet, organisatie en partners, aard en selectie van de pilots, communicatie, werving, kwaliteitsborging, financiering etc.

Tussenproduct: notitie met voorstellen voor de opzet en financiering van pilots: ter vaststelling door Provinciale Staten.

Fase II Start uitvoering van de pilots (vanaf tweede kwartaal 2018)

Deze fase is gericht op de werving, selectie en uitvoering van de pilots conform het besluit van Provinciale Staten. Provinciale Staten worden over de resultaten van de pilots op basis van nader te maken afspraken geïnformeerd. De leerervaringen worden op basis van nader te maken afspraken geëvalueerd. Deze inzichten kunnen worden betrokken bij de afweging om eventueel een tweede tranche pilots op te starten.

Eindproduct: uitgevoerde pilots en evaluatieverslag (datum nader te bepalen op basis van opzet pilots).

2) Voor het opstellen van het programma Krachtige Samenleving (zie 1.3.1) worden achtereenvolgens drie fasen voorzien in de periode tot en met begin 2019.

Fase I Verkennen (tot en met eerste kwartaal 2018)

In deze fase wordt het gezamenlijke beeld gevormd over de bouwstenen van het programma met:

- a) Gemeenten;
- b) Maatschappelijke organisaties;
- c) Experts op het gebied van samenlevingsproblematiek.

Doel hiervan is een verder uitgewerkt beeld de vormen over de inhoudelijke componenten van het programma en van de opbouw van de samenwerking met bovengenoemde partijen. Daarnaast is aandacht voor financiële en organisatorische aspecten. Tevens wordt het relevante vigerend beleid van de provincie (onder andere het Omgevingsplan 2006) in relatie tot de opgave Krachtige Samenleving in beeld gebracht.

De betrokkenheid van de experts ligt vooral op het gebied van het spiegelen van het programma aan voorbeelden elders (benchmark).

Tussenproduct: keuzenotitie over de mogelijke opzet en bouwstenen van het programma Krachtige Samenleving.

Fase II Richting geven (tweede kwartaal 2018)

In deze fase wordt de keuzenotitie ter bespreking voorgelegd aan Provinciale Staten. De uitkomsten van de bespreking leiden tot richtinggevende uitspraken voor het programma.

Tussenproduct: richtinggevende uitspraken Provinciale Staten.

Fase III Opstellen van het programma (derde en vierde kwartaal 2018)

De fase is gericht op het opstellen van het programma Krachtige Samenleving conform de uitgangspunten zoals die in de Omgevingsvisie zijn geformuleerd en de richtinggevende uitspraken die hierover in fase II zijn gedaan.

Dit programma zal eind 2018 worden aangeboden aan Provinciale Staten voor besluitvorming. Onderdeel van deze besluitvorming is een duiding van de vigerende beleids- en uitvoeringdoelen met betrekking tot dit onderwerp (o.a. Omgevingsplan 2006) worden ingetrokken en vervangen.

Het ontwerp programma Krachtig Samenleving wordt eind 2018 ter besluitvorming aangeboden aan Provinciale Staten. Na besluitvorming volgt de wettelijke inspraakprocedure. Op basis van de verwerking van de inspraakreacties kan Provinciale Staten het programma vaststellen.

Eindproduct: programma Krachtige Samenleving ter vaststelling.

1.5 Gerelateerde opgaven, projecten en acties

In de Omgevingsvisie wordt onderscheid gemaakt tussen kernopgaven en strategische opgaven. De kernopgaven hebben een facetmatig karakter. Zij raken per definitie de - meer inhoudelijke georiënteerde - strategische opgaven. De opgave Krachtige Samenleving is een kernopgave. Op programmaniveau wordt de interactie tussen de opgaven uit de Omgevingsvisie nauwlettend in het vizier gehouden. De Staten worden hier halfjaarlijks over geïnformeerd. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de afstemming tussen de opgaven.

Hiernaast heeft de opgave Krachtige Samenleving nauwe relaties met andere lopende projecten en acties binnen de provincie. Dit zijn onder meer:

- het Fonds Leefbaarheid, ingesteld om projecten te ondersteunen die bijdragen aan de leefbaarheid in het landelijk gebied van Flevoland;
- de Human Capital Agenda van het Economisch Programma;
- het programma Mobiliteit en Ruimte (met name onderdeel Openbaar Vervoer);
- het programma Recreatie, Toerisme en Sport;
- het programma Duurzaam Door (ontwikkeling van duurzaamheidsprojecten vanuit de samenleving).

Vanuit de opgave wordt de interactie met andere activiteiten en projecten nauwlettend gevolgd. Hierbij wordt gelet op eventuele strijdigheden c.q. mogelijkheden voor synergie. Indien relevant voor de kader stellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de onderlinge afstemming.

2. Samenwerken met partners:

De opgave Krachtige Samenleving kan alleen met succes worden opgepakt en tot betekenisvolle resultaten worden gebracht in samenwerking met partners. Tijdens de lentebijeenkomst op 4 april 2017 hebben partners hun intentionele steun uitgesproken om met de provincie deze opgave aan te pakken. Ook in de zienswijzen is meerdere malen de bereidheid aangegeven de samenwerking met de provincie aan te gaan om de opgave op te pakken. Dit is ook in lijn met het Flevo-principe “Doe mee en draag bij”. In de Omgevingsvisie staat hierover aangegeven:

De toekomst van Flevoland wordt door velen gemaakt: organisaties, inwoners, instellingen, bedrijven en overheden. ... Vele ontwikkelingen zijn echter alleen mogelijk door gezamenlijke inzet. Hierbij is meepraten niet voldoende. Het gaat verder: samenwerken op basis van concrete bijdragen. Ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden en inzet. Alleen dan kunnen we de opgaven uit de Omgevingsvisie succesvol aanpakken en het verschil maken voor Flevoland en Flevoland”.

Bij deze opgave gaat het onder andere om de volgende partners:

- gemeenten;
- maatschappelijke organisaties.

De betrokkenheid van gemeenten is bij Krachtige Samenleving cruciaal. Daarom zullen de gemeenten nauw worden betrokken bij deze opgave. Dit om een goede aanvulling te krijgen op hetgeen gemeenten (en andere partijen) nu al doen binnen het sociale domein.

3. Verhouding met PS

Provinciale Staten hebben voor de uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving een kaderstellende, besluitvormende en controlerende rol. De momenten hiervoor zijn in deze startnotitie opgenomen. Voor het programma Krachtige Samenleving hebben Provinciale Staten een kader stellende rol: hen wordt gevraagd in te stemmen met de hoofdrichting van de opgave en het plan van aanpak daarvoor. De inhoudelijke keuzes bij de uitwerking van het te vormen programma wordt samen met partners opgesteld.

Voor de Omgevingsvisie hebben de Staten aan het begin van de bestuursperiode een aanvullende ambitie uitgesproken. De Staten hebben aangegeven intensiever bij de uitwerking betrokken te willen zijn. Voor de opgave Krachtige Samenleving geldt dit in het bijzonder voor de commissie Ruimte. Deze commissie zal tweemaandelijks via een nieuwsbrief over de voortgang van deze opgave worden geïnformeerd. Op verzoek kan tijdens de commissie vergadering een nadere toelichting worden gegeven.

Vanuit Gedeputeerde Staten heeft de gedeputeerde Meijer de verantwoordelijkheid voor de uitwerking van deze opgave.

4. Financieel kader:

Voor de uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving wordt gebruik worden gemaakt van het beschikbaar gestelde budget voor de 3^e fase van de Omgevingsvisie en de aanvullend door Provinciale Staten beschikbaar gestelde middelen voor Krachtige Samenleving bij amendement van 10 mei 2017.

De middelen die nodig zijn voor eventuele investeringen op korte termijn zullen via de gebruikelijke route van de begrotingsystematiek worden voorgesteld. Hiernaast zal ook deze opgave in het kader van de lange termijn financieringsvraag realisatie opgaven Omgevingsvisie nader worden geanalyseerd. Deze actie wordt op programmaniveau van de Omgevingsvisie opgepakt.

5. Risico's en aandachtspunten

De betrokkenheid van gemeenten en maatschappelijke organisaties is cruciaal voor het bereiken van resultaten die een positieve bijdrage leveren aan de opgave Krachtige Samenleving. Bij zowel de voorbereidingen op deze opgave als de zienswijzen van organisaties op de Omgevingsvisie is de houding van partijen positief.

De verwachting is dan ook dat de participatie van gemeenten en maatschappelijke organisaties geen risico vormt voor de verdere uitwerking van de opgave Krachtige Samenleving.

6. Tijdlijn en beslismomenten

Eerste kwartaal 2018	Opzet en (financiële) mogelijkheden pilots krachtige samenleving
Tweede kwartaal 2018	Keuzenotitie met richtinggevend uitspraken over het programma
Vierde kwartaal 2018	Ontwerp programma Krachtige Samenleving Keuzenotitie mogelijke doorstart pilottraject Krachtige Samenleving
Eerste kwartaal 2019	Definitief programma Krachtige Samenleving

